

המאיר לארץ

ניצוצי אור המאירים ומלהיבים לב האדם אל השי"ת מלוקט מהספה"ק 'אור לשמים' מאיש אלקים אספקלריא המאירה' הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא ז"ע

ניצוצי אור - חג הפסח

אותם למנות ספירה ואחר כך נתן להם את התורה... וזה שאנו אומרים בהגדה 'מאפילה לאור גדול', כדברינו הנ"ל שמאפילה היה תיכף אור גדול שלא בהדרגה...

וזה פירוש 'לעושה נפלאות גדולות לבדו' (תהלים קל"ד, ד), דהיינו שהיה גדולות לבדו בלי שום קטנות, ע"י שהיו ישראל נצרכים לנפלאות היה להם גדולות לבדו בלי שום קטנות, 'כי לעולם חסדו' וזאת יהיה לנצח ולעולמים. וזה שנצטוונו לזכור יציאת מצרים בכל יום, כמו שהיה במצרים כמו כן צריך להמשיך האור הזה ג"כ עתה.

(ריש פר' ויקרא)

על ידי זכירת יצי"מ יושע מיצר הרע

והנה האדם שנתפס ח"ו אצל יצר הרע ובלתי אפשר ליתן מייך נוקבין [דהיינו שיתעורר בעצמו מלמטה], צווה לנו הקב"ה לזכור תמיד יציאת מצרים, כדי לעורר האור הקדוש שהיה במצרים שלא בהדרגה, כמו כן יבטח בד' שיושיע לו גם כן מיצר הרע. (פר' יתרו ד"ה בחודש השלישי)

ע"י זכירת יציאת מצרים וע"י שהאדם רואה שרחוק מעבודת ה' הוא מתקן את נפשו וזוכה לגאולה

דהנה האדם הרוצה לתקן עצמו ולהאיר נשמתו צריך לזכור תמיד יציאת מצרים... כי כמו בגלות מצרים לא היה שבט לוי בשעבוד (שמ"ה ה, טז), כי הם היו בעלי מדע והיה להם צער מגלות השכינה, שראו והביטו בצרתן של ישראל... [ו]היה להם צער מזה שהבינו שהם רחוקים מעבודת, ולזה השיגו לנפשם גאולה פרטי שלא היו משועבדים למצרים, כמו כן האדם הפרטי גם שהוא רחוק עדיין מהעבודת, אף על פי כן כשהוא מרגיש בעצמו דבר זה דוואג ומצטער על זה, משיג גם כן גאולה לנפשו.

והשי"ת ציוה לנו לספר ביציאת מצרים בפסח (שמות יג, ח), כדי לעורר האור הקדוש אשר הופיע על ישראל בהוציאם ממצרים יתעורר עתה למענינו ונשיג גם כן גאולה. (ריש פר' בהר)

בקשה מיוחדת

כדי שנוכל להמשיך לזכות את הרבים בהו"ל של הגליון תמידין כסדרן, דרוש לנו שותפים קבועים אשר תורת רבינו האור לשמים' קרובים אל לבם. נא לפנות בהקדם למערכת 'המאיר לארץ' פרטים בעמוד האחרון

חייב אדם לזכור יציאת מצרים בכל יום. דהנה השי"ת ברא עולמו ומנהיג כל דבר בדרך הדרגה והשתלשלות, כדרך שאנו רואים שקודם היום הוא חושך, ואחר כך מתחיל להאיר כוכב השחר, ואחר כך מעט מעט עד שכולו אור, וכמו כן בצמיחת הארץ צומחים הזרעים מעט מעט, וכמו כן באדם ובכל דבר ודבר.

אבל בעת שהיו אבותינו במצרים והגיע העת להוציאם, הקב"ה ברוב רחמי וחסדיו שידד מערכות שלא בהדרגה כי לא יוכלו להתממה, וכאשר פירשנו גם כן על פסוק (שמות יב, כז) 'אשר פסח על בתי בני ישראל', לשון קפיצה שלא בהדרגה, מחמת שהיו משוקעים בטומאה הוצרך הקב"ה לשדד מערכות, ואחר כך כשהעבירים את הים ומלחמת עמלק נהג אותם בהדרגה וצוה

שבת הגדול יש בו סליחה כביום כיפור

כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם (ויקרא ח, לד).

נ"ל דהנה בני ישראל שהיו במצרים, מחמת שהיו משוקעים בטומאה ובקושי שיעבוד לא יוכלו להשיג הארה מאתו השי"ת, רק כשבא להם הופעת אור מלמעלה וצוה אותם ליקח קרבן לפסח השיגו תיכף תשובה עילאה [בחינת בינה], ולזה נקרא שבת שקודם הפסח שבת הגדול, כי איתא בזוהר הקדוש (ראה ח"ב רד) אית שבת לעילא ואית שבת לתתא, סוד בינה ומלכות [היינו יש בחינת שבת שהיא בבחינת בינה מהספירות העליונות, ויש שבת מבחינת מלכות שהיא הספירה התחתונה], ושבת הגדול רומז לבניה, והשיגו תיכף בשבת זו מחילה וסליחה וכפרה, בחינה אחת עם יום הכיפורים [שבו מאיר אור הבינה שהוא סוד התשובה המכפרת כל העוונות].

וזה פירוש 'כאשר עשה ביום הזה' וכו', 'יום הזה' נקרא יום הכיפורים [כמו שנאמר 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם'], דהיינו כמו שהשי"ת עשה את יום הכיפורים וקבע אותו ליום מחילה וסליחה וכפרה להשיג בו תשובה עילאה, 'צוה ה' לעשות לכפר עליכם' - כמו כן על ידי העובדא של האדם [ולכאורה כוונת רבינו לעניינו, שעל ידי שלקחו בני ישראל את הצאן לקרבן פסח], יוכל גם כן להשיג מחילה וסליחה וכפרה כמו ביום הכיפורים. (פר' צו)

זהירות מחמץ

הנזהר מחמץ משאיר הפתח של תשובה פתוח ומובטח לו שלא יסאר בהחטא אלא יחזור בתשובה אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר (פסחים ב, א). כשבא אור להצדיק שנקרא 'ארבעה עשר' (ראה ההסבר בפנים הספר)... אזי בודקין את החמץ, לשון 'בדק הבית', וחמץ נקרא היצר הרע (זוהר ח"א רכו, ב ועד), ועל ידי אור שבה הצדיק נשבר ח"ת של 'חמץ' ונעשית 'מצה'.

ולפי זה ניחא מה שמובא בשם האר"י זלה"ה (הובא בבאר היטב סי' תמו ס"ק א' בלשון זה): 'הנזהר ממשוה חמץ מובטח לו שלא יחטא כל השנה', ולכאורה תמוה, הלא אנו רואין שאין הדבר כן, שכמה בני אדם נזהרים מחמץ בכל כוחם, ואף על פי כן נלכדים ח"ו בעצת היצר הרע, ועוד הא כתיב (קהלת ז, כ) 'אין צדיק בארץ כו' [אשר יעשה טוב ולא יחטא, ואם כן איך יכולים להבטיח את האדם שלא יבוא לידי חטא].

והפירוש הוא כך, על פי הגמרא (מנחות כט, ב) מאי טעמא [האות] הי"א פתוחה למטה, [לרמז ש]הרוצה לטמא פותחין לו, ומכל מקום כרעה [רגל] דהי"א תלוי, [לרמז ש]הרוצה לחזור ליעול בהא [יוכל לעלות בפתח שבין רגל הה' לגג, שואלת הגמרא], וליעול בהך [למה לא יעלה בהפתח שלמטה, ומשיבה] לא מסתייעא מילתא, [ד]הבא ליטהר בעי סיוע מפני יצר הרע, הלכך עבדי ליה סיוע פתח יתירה" (רש"י).

וזה פירוש 'הנזהר ממשוה חמץ', ו[הכוונה ל]אותו משוה שנפרד רגל הה"א, שזה החילוק בין 'חמץ' ל'מצה', ונזהר שיהא פתוח [לכאורה הכוונה שעל ידי שנוהר מחמץ כפשוטו, בזה גורם שלא יסתם רגל ההי"א] ויוכל לחזור [בתשובה], אז בוודאי לא יחטא, ופירושו שלא יסאר בהחטא רק יחזור בתשובה, כי 'אין צדיק' וכו' [וכיון שכן, מוכרח שהכוונה לענין זה, שגם אם חטא לא יסאר בחטאו אלא ישוב בתשובה], אבל מי שאינו נזהר במשוה חמץ ח"ו, נעשה מהי"א ח"ת, ואין לו פתח ליעול ח"ו ונשאר חמץ אצלו, על כן יהא נזהר ממשוה חמץ וכנ"ל. (ליקוטים)

יציאת מצרים

כמו שהיה במצרים שעלו בני ישראל שלא בהדרגה כן צריך לעורר שיהיה גם עתה

דהנה הבעל הגדה יסד 'חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים', ואיתא (דברים טז, ג)

עבודת ימי הפסח

עבודת בני ישראל בשבעה הימים הראשונים מעת שיצאו ממצרים - בירור וזיכוך שבע המידות

דהנה יש גדלות ראשון וגדלות שני, וגדלות ראשון הוא מה שנותנים לאדם מלמעלה דרך מתנה, ואחר כך צריך האדם לעבוד להגיע למדרגה זו, וזה נקרא גדלות שני. וכמו כן במצרים שהיו אז ישראל בשפלות גדול, הופיע ה' עליהם העזר ממעל, בחינת גדלות ראשון למען יוכלו לצאת משם.

וכשיצאו ממצרים לא עברו את הים עד יום השביעי, **כדי שיעבדו בתוך כך ויבררו השבע מדות, היינו ביום הראשון ביררו וזיככו מדת היראה לירא את ה' לבד ולא לפחד מזולתו**, מלבד יראת תלמידי חכמים הנכלל ב'את ה' אלקיך תירא' (דברים ו יג, פסחים כב ב).

ביום השני ביררו וזיככו מדת אהבה לאהוב רק ה' ואת תורתו ומצותיו לבד.

ביום גימ"ל מדת התפארת, לפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו, ושלא להחזיק טובה לעצמם.

ביום ד' מדת הנצח, כי טבע יצר לב האדם לנצח בכל עניינים, והמדה הזו צריך זיכוך לישב בדעתו, **כי אם יהיה לאדם כל הדברים הנחמדים שבעולם מה בצע לו ובמה נחשב הוא**, והנוי והנצח לחי עולמים, ר"ל לנצח אפיקורסים ולהגדיל בעולם מלכות חי העולמים.

ביום ה' **ביררו וזיככו מדת הוד**, לבלתי יהודות לשקר וחנופה, אך טוב יהודות לה' אלקים אמת ברוך הוא.

ביום הששי **ביררו וזיככו מדת יסוד**, הוא התקשרות והתדבקות להיות דבוק בהשי"ת לבדו, וביקשו להפרד מדביקות זרות אשר לא צוה ה', וכאשר שני דברים הדבוקים יחד כשירצה להפרידם מחוזק הקישור בכל, יוכל להשאר בהדבר הזה איזה רושם מהדבר הנדבק בו, וכמו כן כשרצו בני ישראל להפרד לגמרי מזהמת מצרים הדבק עמהם, אז פחדו ויראו שלא יושאר אצלם דביקות איזה רושם מקליפת מצרים ח"ו, רק שיהיו אחוזים ודביקים בקדושת ה' לבדו, ולא יראו עיניהם רק רצון הבורא ב"ה וכן ישמעו אזניהם. ובאמת בראשית הדבר עבודה קשה הוא זה, אבל העיקר לזה הוא ההרגל ונעשה טבעי שהאיברים בעצמם ימשיכו לרצון הבורא ב"ה.

ביום ז' הופיע השי"ת עליהם מדת מלכות, וראתה שפחה על הים וכו' (מה שלא ראו הנביאים) (מכילתא שירה ג).

(פר' בשלח ד"ה ויאמר משה אל העם)

בפסח נולדים, בימי הספירה מתקנים המדות, ובחג

השבעות זוכים להכיר בגדולת ה'

יציאת מצרים נקרא בחינת לידה, ולזה אנו סופרים שבע שבתות שרומז על ימי יניקה, כי כמו התינוק יונק משדי אמו, אמו משמרתו, כי מחמת שאין בו עדיין דעת צריך אמו לשמרו, כמו כן אנו סופרים ימי הספירה שבע שבתות, שרומז להאיר את זיי"ן מדותיו של אדם, ואחר כך בחג השבועות נוכל להשיג מוחין דגדלות, דהיינו שנדע ש'גדול ה' ומהולל מאוד' (תהלים קמה ג)...

(ריש פר' בהר)

ענוה ושפלות

פרשת ויקרא

השפלות צריך להיות חביב להאדם - מדה זו היתה יקרה למושה לכן זכה להמשיך שפע לישראל ויקרא אל משה (א, א).

'אלף זעירא' [האות א' שבתבת 'ויקרא' קטנה], כי עיקר העבודות להיות שפל ונכנע בפני כל אדם, כי מי לנו גדול ממושה רבינו עליו השלום שהתורה מעידה עליו (במדבר יב, א) 'והאיש משה עניו מאוד מכל האדם' וכו', והשפלות צריך להיות חביב ונחמד בעיני האדם, כי זה חפץ השי"ת מאת האדם לחפוש תמיד איך למצוא לעצמו שפלותו, ויהיה בשמחה כאשר דברנו מזה כבר, ולפיכך זכה משה רבינו ע"ה להנחיל התורה לישראל, ומי שהוא בבחינה זו, יכול לפעול כמו כן ללמוד לישראל דרך הישר ולהמשיך עליהם שפע טוב.

זוה פירוש הכתוב 'ויקרא', ויהיה כמו 'ויקר א' זעירא אל משה' - היינו הקטנות היה יקר בעיני משה, ולפיכך זכה 'וידבר ה' אלי' - דהיינו שזכה לדיבור פה אל פה, וזכה להמשיך שפע על ישראל, ויהיה 'ויקרא' לשון השפעה, תרגום של 'וקרא' (ישעיה ג, א) 'מקבלין דין מן דין'.

האדם שהוא בבחינת אין ואינו צריך שום תענוג השי"ת נותן לו כל התענוגים

עוד מרומז בתיבת 'ויקרא', שמי שהוא בבחינת אין שמרומז בתיבת 'ויקר', אז [מרגיש ש]לא נחסר לו כלום ואין לו [צורך ב]שום תענוג מעולם הזה, אבל השי"ת אינו מקפח שכל כל בריה, ונותן לו כל התענוגים כדי להרחיב דעתו לעבודת הבורא, ויהיה 'ויקרא' לשון תענוג, כמו (ישעיה נח, יג) 'וקראת לשבת עונג'.

הגם שהאדם צריך להיות בשפלות - בעבודת ה' צריך להגביה את עצמו

והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קודש קדשים מאשי ה' (ב, א).

דהנה כתיב (שמות טז, יט) 'איש אל יותיר ממנו עד בוקר', דהנה כל אדם צריך להתנהג עצמו במדת קטנות ובשפלותו, כי כל זמן [שעדיין אין תיקון השלם, ואנו בגלות] שהוא [בחינת] מיעוט הירח, צריך האדם לילך בעבודות במדה זו, וזה פירוש 'איש אל יותיר ממנו' - שלא יוגבה עצמו נגד חבריו לומר אני גדול ממך, רק להתנהג עצמו במדת קטנות, 'עד בוקר' - עד שנזכה לגאולה במהרה.

אבל לפעמים מחמת שלבבו ישבר בקרבו יוכל ליפול ח"ו מעבודתו, צריך לפעמים להגביה עצמו, וזהו 'ויגבה לבו בדרכי ה' (דה"ב י, א), דהיינו בפנימיות צריך להיות לו מדת אין, רק בחיצוניות צריך להיות לו לפעמים התנשאות כדי להגביה עצמו לעבודתו. וכמו ששמעתי אומרים 'בשמים ממעל' (דברים ד, ט), מה שהוא מצורך העבודות [בחינת 'שמים'] תהיה 'ממעל' - בהתנשאות, 'ועל הארץ מתחת' - אבל במילי דעלמא צריך להיות במדת אין.

וזה פירוש 'והנותרת מן המנחה', דהיינו שהמותרות שלו [היינו זה שיש לו בחינת התנשאות קצת] הוא מחמת יראה [שהוא ירא שהענוה] לא יזיק ח"ו לו לעבודת השי"ת, ו'מנחה' רומז ל'יראה', כי הנקודה מתיבת 'מנחה' והנקודה של 'יראה' הם שווים, ו'יראה' הוא גם כן נקודה של 'שמחה', דהיינו מחמת גדול היראה שלו ושלא יזיק לו ח"ו להעבודת צריך להיות בהתרוממות ובשמחה, וזה 'והנותרת מן המנחה' - דהיינו מה שנדמה שיש לו מותרת, הוא מחמת 'יראה', לאהרן ולבניו קודש קדשים' - הדבר הזה הוא לאהרן ולבניו והוא 'קודש קדשים' מאשי ה'.

פרשת צו

גם מי ששפל באמת חשוב לפני השי"ת שהוא לפחות מכיר בשפלותו

וכל מנחה בלולה בשמן וחריבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו (ג, א).

דהנה כבוד אדמו"ר מורנו הרב יעקב יצחק [מלובלין] זצלה"ה פירש על פסוק (תהלים כב, כה) 'כי לא בזה ולא שקץ ענות עני', דהיינו שחשוב לפני השי"ת מה שאדם מכיר מיעוט ערכו הגם שהוא באמת שפל, אף על פי כן חשוב לפניו יתברך שמו, וזה 'כי לא בזה ולא שיקץ ענות' - ההכנעה של עני, הגם שהוא באמת עני בדעת, עכ"ד.

וזה פירוש 'וכל מנחה בלולה בשמן וחריבה', דהיינו הן מי שהוא במעלה גדולה ואור נשמתו מאיר בו, וזה 'בלולה בשמן'. 'וחריבה' - והן מי שהוא חריב שאין בו לחלוחית, לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו' - כולם ישתוו ויופיע עליהם אורו יתברך שמו, ע"י שכל אחד בבחינה שלו יכיר מיעוט ערכו יבוא עליו שפעו הטוב.

פרק ב' - ענוה

הקדמה

מה נאה וראוי להתחיל בימים אלו - שאנו מכינים את עצמנו לבער את החמץ הרומז לגאווה, ולאכול מצות הרומז על השפלות ונמיכות הרוח, כמבואר בספרים הקדושים (ראה תולדות יעקב יוסף פר' בא אות יב ועוד) - את הפרק העוסק בביאור ענין הענוה ע"פ משנתו של רבינו האור לשמים ז"ע, וכפי שזה בא לידי ביטוי בתפילתו הקדושה.

מדת הענוה תופס מקום בראש דברות קדשו של רבינו, וכפי שיווכח כל לומד בספר הקדוש 'אור לשמים' שדעתו הקדושה היא שיעיקר עבודת האדם הוא במדה זו, ובמשך ספרו הק' עוסק רבות בביאור עניני הענוה והמסתעף.

והנה אצל רבינו נתקיים מאמר חז"ל (ירושלמי ראש השנה פ"ג ה"ה): 'דברי התורה עניים הם במקומן ועשירים במקום אחר', כדי להבין היטב פרטי מדה זו מוטל עלינו לחבר את כל המאמרים למקשה אחת, כך נדע איך לעבוד את ה' בשפלות הרוח בלי להגיע חלילה ע"י זה לייאוש ולעצבות, אלא אדרבה הענוה יביאנו לידי שמחה, התרוממות והתעלות בכל חלקי עבודת ה'.

ה] גם עזרני לבל ימוש מרעיוני ומלבי גדולתך וגבורותיך והופעת חיותך בכל רגע, וקוטן ערכי בין מעשיך, ומה נחשב אני בין יצוריך, וכאין אני נגד ברואיך.

אחר שהתברר אצל האדם האמונה השלימה בה' יתברך, ועיניו פתוחות תמיד לראות אמיתות הדבר הזה ש'הנני בידך לבד', יכול האדם להתקדם אל עבר העבודה העיקרית והנשגבה, שהיא מדת הענוה, וההכרה בשפלות עצמו.

ו'הנה יש שני בחינות אין, אחד שמכיר שפלותו תמיד, הגם שעדיין באמת אינו שלם ולא תיקן כלום אבל מכיר שפלותו ויודע חסרונותיו, ובחינה ב' שעל ידי גדולת הבורא ב"ה בשביל זה הוא שפל בעיני עצמו" (פר' נח ד"ה את קשת).

בתפילתו מתחיל רבינו בענין גדולת הבורא שמתוך כך יגיע לשפלות עצמו, והוא מחמת שהעניו האמיתי הוא מי שאף כשהוא נמצא במדרגה גדולה בעבודת ה', מכל מקום כשמתבונן ברוממות הקל הרי הוא מכיר בשפלותו ואפסיותו מול רום גדלו, אך אף על פי כן, מי שהוא שפל בעיניו מפני שהוא באמת שפל ונמצא במדרגה קטנה, גם הוא חביב לפני ה' יתברך, וכמו שכותב רבינו בפר' צו (ד"ה וכל מנחה, הובא במדור ניצוצי אור) בשם רבו החוזה מלובלין: "שחשוב לפני השי"ת מה שאדם מכיר מיעוט ערכו הגם שהוא באמת שפל".

וכן כותב בפרשת וירא (ד"ה וירא וירץ): "לא זו שמי שיש לו מדת אין על ידי התבוננות בגדולת הבורא ברוך הוא, אף שמי שיש לו מדת אין ע"י שפלותו דאמת, אף על פי כן היה רצון אברהם אבינו ע"ה לדבק עצמו עם אותן שהם בבחינת אין".

אכן לא יאמר האדם שאם כן שחביב לפני הקב"ה גם מי שהוא באמת שפל, אשאר במעמדי השפל ודי לי שלפחות אני מכיר בשפלותי, על זה מתריע רבינו (פר' חיי שרה ד"ה ויהיו חיי שרה): "דהנה יוכל האדם להיות בחינת מה ושפל בדעתו, ובאמת עדיין לא תיקן כלום. וזה פירוש 'אל תקרא מה' - במה יודע שיש לך בחינת מה, 'אלא מאה' - דהיינו שממשיך על עצמו בחינת אלוף, אלוף חכמה אלוף בינה [היינו שבתוך המ'ה הרומז על שפלות עצמו כמו שנאמר 'ונחנו מה', תכניס האות 'אלף' המורה על בחינת חכמה ובינה]", והיינו שרק אם האדם ישכיל להתרומם ממעמדו השפל ולהתבונן בחכמה ובינה בגדולת הבורא יתברך, רק אז יבוא אל תיקונו באמת.

אכן הדרך להגיע למדרגה הנעלה של התבוננות ברוממות הקל, תלוי בהכרתו בשפלות עצמו ובעבודתו את ה' בתמידות, וכמו שכותב רבינו (פר' בחוקות ד"ה ואכלתם יין): "מה שהאדם מרגיש בעצמו הבחינת אין על ידי העבדות הבורא, משיג יותר גדולות הבורא יתברך שמו". ובפרשת בשלח (ד"ה ויבוא אלימה) כותב כעין זה: "שמעתי מכבוד אדמו"ר מורנו הרב רבי יעקב יצחק [מלובלין] זצ"ל"ה שאמר בשם הרב הגאון מבראדיטשוב זצלה"ה, שהאדם מחויב לעורר על עצמו מדת אין ולהיות שפל בעיניו, ולהיות מוסיף והולך בזה בכל יום יותר ויותר, ועל ידי שמוסיף בעבודת ה' יתברך כייר גדולת הבורא ושפלות עצמו, ומחדש בעצמו מדת אין".

המדור מוקדש לזכות הרב אברהם פנחס בן הינדל לאה שליט"א

הקב"ה שולח מלאכים שישמרו את המצות מלהחמץ לא תאפה חמץ חלקם נתתי אותם מאשי קודש קדשים הוא כחטאת וכאשם (ויקרא ה. י).

נ"ל דאיתא בכתבי האר"י זלה"ה (ראה באר היטב סי' תמו סק"א): 'הנזהר ממשוהו חמץ מובטח לו שלא יחטא כל השנה', על כן צריך האדם לשמור עצמו בכל מה דאפשר, ולכן נקרא 'מצה שמירה', וזה אי אפשר לאדם שיהיה ממנו כי אם הקב"ה ישלח מלאכים ממונים על השמירה וישמרו אותו. וזה פירוש 'לא תאפה חמץ חלקם' - לשון חלק, [כדי שיהיו המצות] בלי שום נידוד חמץ, 'נתתי אותה מאש' - דהיינו שאשלח לך מלאכים שישמרו אותך שמלאכים נקראים 'אש'.

ע"י אכילת מצה בהסיבה ועסק המצוות לשם 'מתבטלים כל הגזירות הרעות מבני ישראל

ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלקיך (דברים טו, ח).

דהנה בני ישראל הנתונים במצוקת הזמן, והם באהבתם את ה' התנדבו למצותיו ולא חסו על ממונם וטרחותם, ויעפו ויגיעו מתוך דוחקם להקים דבר ה' לאכול מצה ומרור ולעבדו בשמחה, ולנהג הסדר בהסיבת שמאל שלא כדרך השנה כולה, כמשפט תורתנו, כל מעבדם בוודאי הוא ריח ניחוח לה'.

ופעולתם הנ"ל הוא נקרא 'שינוי מקום' על ידי הסיבה, ושינוי מעשה' באכילת מצה, וידוע כי עם הקדוש אחינו בני ישראל בעת עוסקים באיזה מצוה לשמו יתברך, איז נקראים על שם המצוה, וזה נקרא 'שינוי שם', כי על ידי עסק המצוות נתקדש תעשה איש אחר, ועל ידי זה יבטל כל הגזירות קשות ורעות מכל ישראל, כי נשתנה שמו ומקומו ומעשיו, ולא לאיש כזה נגזרה הגזירה בתחלה.

וזה פירוש 'ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי, ר"ל כשתגמרו מצותי לגמרי גם ביום השביעי' [בשביעי של פסח], 'עצרת לה' אלקיך' - על ידי זה יעצרו כל הגזירות קשות ויזמקו כל הדינים.

זכות שמירת המצה בגלות המור נזכה לגאולה

את חג המצות תשמור (שמות כג, טו). על ידי מצות שמירת מצה שישראל שומרין בגלות המור הזה מתוך הדחק והלחץ, נזכה במהרה בימינו לקיים שלש רגלים וכו' ולראות פני ה' [היינו כמו שנאמר שם (פסוק כג): 'שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' אלקי ישראל'], ולהעלות לציון ברנה כמצווה עלינו בתורתנו, אמן כן יהי רצון. (פר' משפטים)

הקב"ה רצה שישתהו בני"ם ביום סוף שיעלו משם ניצוצות

והנה כתיב (שמות יט, ד) 'זאשא אתכם על כנפי נשרים', ולכאורה יפלא מדוע בחר ה' הצלת ישראל דוקא על ידי שימת היס לחרבה, הלא לא קצרה יד המסבב כל הסיבות לתור למענם איזה דרך הצלה אחרת, כגון שיפרחו באויר על מי היס, ואם כדי להאביד המצרים, הנה היה בידו יתברך לחזק לבבם, שגם הם ירדפו אחרי בני ישראל דרך טיסה ופריחה באויר, ובתוך כך יטבעו ביס.

אך נראה כי בחר ה' בסיבה זו, כי מדור המבול נשאר בהים ניצוצות קדושות, ובצאת בני ישראל ממצרים ויבואו בתוך הים, נדבקו בהם ועלו עמהם הניצוצות הקדושות שהיו שם. וזה דאיתא במדרש (שמ"ר כא, י) '... שבעת הליכה בתוך הים כל אשר שאלו עיניהם לא אצל מהם השי"ת ב"ה, ומי שחפץ לטעום איזה פרי מיד מצא במקומו שצמח פרי זה, פירוש מפני שהיו בים ניצוצות קדושות שלא נזדככו כראוי, ולא יכלו להעלות עם בני ישראל בסקירה ראשונה, לזאת השפיע ה' חפץ ותשוקה בלב בני ישראל לעכב שם מעט, זה לחפצו לטעום תפוח, זה לאיזה חפץ אחר, ובתוך כך יוכלו גם הניצוצות הקדושות שלא נזדככו כראוי להעלות עמהם. (פר' בשלח)

תולדות ה'אור'

לרגל יומא דהילולא קדישא של ה'אוהב ישראל'
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זי"ע (ה' ניסן תקפ"ה)

ואין מלכות נוגעת בחברתה כמלא נימא, על כן צריך אנכי להיות נפטר לעולמי עבור זה, על כן אנכי אתן לי עצה כלמדן, שאהיה עוקר ממדינה עבורו ויכול אולי להיות שאחיה עוד. וכן היה כמו שאמר, תיכף היה נס ורץ בבהלה גדולה ממדינת פולין ובא לעיר יאס, ושם נתקבל לרב, ואחר כך תקע אהלו בעיר מעזבוז, ושם מנוחתו כבוד אצל קבר הבעל שם טוב זצ"ל.

ידוע שלפני שעזב ה'אוהב ישראל' את העיר, התחננו בפניו אנשי העיר שישאר בגבולם, ה'אוהב ישראל' התנצל בפניהם והסביר להם הטעם הנ"ל שמוכרח לנסוע מאתם, אך לזאת הבטיחם אשר לעולם יקרא על שם עירם, ואכן כמו שהבטיח כן היה, כאשר אף שבי"ב שנים האחרונות לחייו גר בהעיר מעזיבוז, מכל מקום שמו וזכרו לעולם הוא 'דער אפטא רב' [וזהו הסיבה שקראו לרבינו: רבי מאיר'ל מאפטא או בעל 'אור לשמים', לכל יתחלפו ביניהם]. והנה בשמוע אנשי עירו את הסיבה לעזיבתו, יצאה מיד משלחת מנכבדי העיר אפטא עם כתב רבנות לעבר העיר סטאבניץ - מקום מושבו של רבינו ה'אור לשמים', לבקשו לבוא לכהן פאר כרב בעירם. אכן בשנת תקס"ט עלה רבינו לכהן פאר ברבנות אפטא, כממלא מקום רבו בעל 'אוהב ישראל'. (מקורות: קובץ נחלת צבי ט"ו-ט"ז)

הרה"ק בעל 'אוהב ישראל' מאפטא, היה מארבעה תלמידיו הגדולים של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע [השלשה האחרים הם: החוזה' מלובלין, הרה"ק ר' מנדל מרימינוב, הרה"ק ר' ישראל מקאזניץ זי"ע, עליהם המליצו גדולי החסידות את הפסוק (בראשית ב'ב): 'זנהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים'], שהמשיכו את דרכו הק' והפיצו את תורת החסידות בפולין ובגליציה, רוב תלמידיהם [וכן תלמידי ה'נועם אלימלך' האחרים] הסתופפו בצל כל הארבעה הראשים, וגם אם החזיקו את אחד מהם לרבים המובהק, לא נמנעו מלנסוע ולהכניע את עצמם לפני שלושה התלמידים האחרים ולקבל מהם תורה.

אחר שנת האבל הידועה לחסידות - שנת תקע"ה, שבו נפטרו למגינת לב כל ישראל שלושה הרועים, ה'חוזה' מלובלין, ה'עבודת ישראל' מקאזניץ, והרה"ק ר' מענדל מרימינוב זי"ע [אחר התאמצותם הגדולה לזרז את ביאת המשיח כנודע], זכה ה'אוהב ישראל' במה שלא זכו חבריו הק', והאריך ימים עוד עשר שנים עד לשנת תקפ"ה, כאשר ממקום ישיבתו במעזיבוז [עירו של הבעל שם טוב] נפרס מצודתו לכל רחבי מזרח אירופה, ונעשה לרבים ואלופם של כל בני הגולה, כאשר שאר ענקי החסידות בדורו נכנעו לפניו והתבטלו לדעת קדשו.

רבינו שעוד הסתופף בצילו בחיי רבו המובהק ה'חוזה' מלובלין, היה נחשב גם כאחד מתלמידיו הגדולים של ה'אוהב ישראל', והיה משלב בדברי תורתו מדברי רבו זה עוד בחייו, וכמו שכותב בספרו 'שמעת' מכבוד אדמו"ר ממעזבוז ש'יחיה' (ראה פר' בשלח ד"ה ויאסור את רכבו, וכוונתו לרבינו, וקראו אדמו"ר ממעזבוז מפני שגר בסוף ימיו במעזיבוז כנ"ל).

בענין זה מסופר, שפעם כשהיה הרה"ק בעל ה'אוהב ישראל' זי"ע בלובלין, התפאר ברבינו, שהוא תלמידו. נענה לו החוזה הק' זי"ע: לא, אלא מתלמידינו הוא. והרה"ק מאפטא לא הסכים, וטען שוב שרבינו תלמידו, עד ששלח החוזה לקרוא את רבינו לשאול את פיו, כשבא ושאלוהו מיהו רבו, נענה רבינו בחכמה: "לומד אני גם בבא קמא, וגם בבא מציעא".

חיבה יתירה נודעת לו לרבינו ה'אור לשמים' זי"ע, שאף ירש בחייו את הרבנות בעיר אפטא, ונעתיק לכאן השתלשלות הדברים כפי שכתבם אחד מבני משפחתו של רבינו בספרו (גדולת הצדיקים): "בעת שהיה דודי זקני [ה'אור לשמים'] רב בעיר סטאבניץ והרב הגה"ק איש אלקים סבא קדישא רבי אברהם יהושע העשיל זצ"ל בעל מחבר ספר 'אוהב ישראל' היה רב באפטא, פתאום אמר להעולם יען שרואה ברוח קדשו שהרב הקדוש מורנו הרב ר' מאיר הרב מסטאבניץ צריך להיות לרב באפטא,

העברתי לפני את הסדר של מורי ה'אוהב ישראל'

כאשר נפטר הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זי"ע ביום ה' ניסן תקפ"ה במעזבוז, והידיעה המזעזעת הגיעה לאפטא בערב חג הפסח, העלימו אותה מקורביו מרבינו הק' זי"ע למען לא להשבית את שמחת חגו מעליו, ובליל א' דפסח אחר הסדר אמר רבינו הק' זי"ע: לא אדע מה זאת, הנה העברתי לפני את הסדר של מורי הרה"ק בעל 'אוהב ישראל' וראיתיו יושב בזוהר מבהיק אשר לא יכולתי לראות פניו, ואצלו יושב בנו הרב ר' יצחק מאיר [מזינקוב] בעצבות ואבלות, אשר לא אוכל להבין זאת.

רק כעבור שבעה שבועות מצא את הפתרון לחזיונו, מאחר ולא יכלו יותר להסתיר ממנו את האמת, בשרו לו בערב חג השבועות את הבשורה הרעה, מיד נהג אבלות שעה אחת כדין, כשקם אמר: הרבי מלובלין היה מורי ורבי, והרה"ק בעל אוהב ישראל היה לי כהאומן ליונק.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יוסף בן יבדלחט"א
ר' אברהם אריה שלום בנציון שליט"א
נכד רבינו ה'אור לשמים' זי"ע
שאף עסק רבות בבירור מקחו של צדיק - נלב"ע י"ד ניסן תשע"ג

זאת נדבת

משפחת גרטנהויז הנכבדה
תומכים קבועים להפצת משנת זקנם ה'אור לשמים' זי"ע
לרגל יו"ד קדישא של זקנם הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל בן
רבי שמואל מאפטא - בעל 'אוהב ישראל' זי"ע - ה' ניסן תקפ"ה

הגליון יוצא לאור על ידי

מכון 'המאיר לארץ'

להפצת תורת ה'אור לשמים' זי"ע

לתרומות והנצחות, לקבלת העלון, ולהערות והארות
ולכל מידע על עובדות ותורות מה'אור לשמים'

פנה למכון: 053-3188564

או בכתובת האימייל: mailech8564@gmail.com

דרושים תורמים להפצת גליון זה ברחבי ארץ ישראל לקראת חג הפסח הבעל"ט

כמו כן דרושים נציגים להפצת העלונים ברחבי העולם - נא לפנות למערכת 'המאיר לארץ'